Lösnummer 15 öre.

10 ÅRG.
N:r 23

TIDEVARVET

4 JUNI
1932

Tidens handlingar.

På skolbänken i fredsfrågan.
Intervju med borgmästare
Carl Lindhagen.

Korsfästa grodor och skottpengar på kråka.
Av **Ruth Tångendal-Persson.**

Rättvisa — i kvinnornas och telegrafverkets intresse.

De arbetslösas synpunkter.
Av dr. **Kläre Schoedon,** Berlin.

Från riksdagsläktaren.
›Stelbenta byråkrater‹
Av **Elsa Svartengren.**

Om eldbegängelsens historia i Sverige.

Vad har hänt?

SVEA HOVRÄTT har ändrat straffet i tryckfrihetsmålet mot redaktör Arthur Engberg från rådhusrättens 2,500 kr. böter till *3 månaders fängelse.* Skadeståndet till kapten Mesterton på 5,000 kr. skall utgå som förut fastställts. Domen har mottagits med vitt utbredd *förvåning* — klander mot hovrättens utslag får nämligen icke uttryckas.

I TYSKLAND HAR EN REGERINGSKRIS utspelats, Brüning har efter långa, spännande förhandingar med rikspresidenten Hindenburg avgått och uppdraget att bilda ny ministär uppdragits åt den högerbetonade centrummannen Franz von Papen. Konfliktens kärna var oenighet mellan Hindenburg och Brüning om den inrepolitiska kursen. Hindenburg vägrade att ställa sin befogenhet till utomordentliga lagstiftningsåtgärder till Brünings förfogande. Socialdemokraterna och Bayerska folkpartiet ha skarpt protesterat och Centrum frånsäger sig varje ansvar för följderna av v. Papens utnämning. De vilja inte ha honom.

Genom att Hindenburg utövat denna sin rätt har den ovanliga händelsen inträffat att presidenten själv störtat en ministär. Ingen kan överblicka vad som nu kommer att ske. Men i preussiska lantdagen ha de nysegrande nationalsocialisterna tagit plats. Blodiga slagsmål mellan dem och kommunisterna var första dagens sensation. Medvetslösa offer för knytnävs- och tillhyggeskamp måste bäras ur salen. Denna enastående skandal har senare följts av oroligheter på skilda ställen i landet.

SOM VAR ATT VÄNTA ha de internationella utsikterna fördunklats genom den tyska krisen. Den hägrande skadeståndskonferensen i Lausanne, som MacDonald velat göra till en rådplägning om hela den internationella handelns problem, den stundande imperiekonferensen i Ottawa, avrustningskonferensen i Genève — man iakttar det förvirrade läget och ställer sig pessimistisk. Från den östra krigsskådesplatsen meddelas med anledning av olika attentat och övriga förvecklingar att risken för krig mellan Japan och Sovjet skärpes.

Hela världen väntar.

Veckovakten

Sjuksköterskorna
och deras rättigheter.

En ny organisation inom sjuksköterskekåren konstituerades i söndags, *Stockholms läns sjuksköterskeförbund.* Detta är ett resultat bland andra av det arbete som länge pågått att skaffa sjuksköterskorna tryggare, bättre och mera enhetliga arbetsvillkor. Då den hittills verkande organisationen, Svensk sjuksköterskeförening av 1910 huvudsakligen är av ideell karaktär, ha sjuksköterskorna sålunda saknat den fasta sammanslutning, som kunde effektivt tillvaratagа också deras ekonomiska och sociala intressen.

Redan 1922 bildades därför ett sjuksköterskeförbund i Dalarna, som dock länge fick arbeta ensamt, men som förra året följdes av Östergötlands sjuksköterskeförbund samt Södermanlands sjuksköterskeförbund, vilka båda redan ingått till sina respektive landsting med diverse förslag och önskemål och även i vissa fall uppnått förbättringar i de anställda sjuksköterskornas villkor. Sedan nu också Stockholms län fått sitt förbund ha förhoppningarna ökats om att en riksorganisation skall kunna åstadkommas inom icke alltför avlägsen framtid.

Exemplen på sjuksköterskornas osäkra ställning äro så många, att man kunde räkna upp dem i oändlighet. Ett nyligen inträffat fall, då en husmor vid ett länslasarett blev uppsagd till avflyttning utan att hon ens fick tillfälle att försvara sig mot vad som anfördes emot henne är ett.

Pensionsförhållandena — inom vissa landstingsområden undantagas sjuksköterskorna från landstingets pensionsstat eftersom de erhålla statspension och komma sålunda i en mycket sämre ställning än övriga landstingets tjänstemän — är ett annat. Av nyligen företagna utredningar framgår också att lönerna för samma tjänster på olika platser kunna variera med över 50 procent. Sjuksköterskorna ha i sådana fall ingenstans att vända sig för att få sina intressen tillgodosedda.

De nya organisationerna äro ett glädjande tecken på ett vaket medvetande om sammanhållningens betydelse.

En pionjär som hyllas.

Augusta Tonning.
Uppvaktad med blommor och hälsningar från vänner och kamrater i rösträttsarbetet, framförda av Ellen Hagen och Ebba Holgersson.

Dagen efter Vänsterförbundets i Blekinge årsmöte ägde en uppvaktning rum hos fru Augusta Tonning i Ronneby. Vi överlämnade rosor med hälsningar och tacksam erinran från många vänner och kamrater i den långa rösträttskampen. Bland undertecknarna av hälsningen stod Carl och Jenny Lindhagen, Gulli Petrini, Signe Bergman, Ruth Randal-Edström, Karolina Widerström och många andra, som ha minnen från Augusta Tonnings pilgrimsfärder som predikare i oomvända bygder eller från de berömda friluftsmötena i Ronneby — alltid föregångna av en viss oro att stadens konservativa borgmästare skulle neka »änkan Tonning», som han alltid på papperet titulerade henne, tillåtelse att ordna dessa möten — eller från konferenser på det underbart fagra Solvik.

Det är en lång, strävsam, men av idealitet och livsglädje fylld arbetsdag, som Augusta Tonning har bakom sig, där hon nu vilar sig i kretsen av anhöriga.

Folkhögskolan blev hennes första arbetsfält. Skaror av elever minnas hängivet hennes undervisning, hennes goda exempel av frimodighet. Hon drog sig aldrig för något arbete och var inte rädd för att själv ›taga i› om det så gällde att plöja. Efter makens död bliven ensam startade hon en stor handelsträdgård vid Herstorp och stod själv med sin häst och vagn på torgdagarna i Ronneby. Under detta ytterst strävsamma liv ägnade hon dock både tid och krafter åt kvinnornas sak. Hon bildade nya rösträttsföreningar och göt nytt liv i de gamla. Få torde det vara givet att som hon lätt kunna komma i kontakt med människor av olika åldrar, ställning och utveckling.

En sällsynt personlighet är Augusta Tonning, ett original ha nog de sagt, som ej förstått hennes flärdlösa väsen och hennes kraft att låta optimismen segra över motgångar, trötthet och besvikelse.

Hon älskar ungdomen och barnens hjärtan har alltid vänt sig till henne. Vid rundresan vintertid — då trädgården sov under snötäcket — kom hon i många år vid samma tid till vänner i Uppsala. En liten gosse rusade då in till sin mamma och ropade: »Nu är julen snart här, för tant Tonning har kommit!» Och där stod hon i dörren, just som jultomten själv, i fårskinnspäls, vadmal och yllemössa. Och skidstav i handen — för de halkiga stadsgatornas skull. Och de dagar hon stannade samlades skaror av lyssnare omkring henne, inte minst av studentskor, som fullt uppskattade hennes friska, humoristiska väsen och rycktes med av hennes entusiasm.

Må sommarsolen lysa varmt och rikt över Solvik och dess härskarinna. Hennes eget väsen utstrålar den vackra senhöstens milda och rofyllda ljus.

Ellen Hagen.

"Den rike kornbonden"

Av *DEVINEZ.*

Första söndagen efter Trefaldighet predikades i alla Sveriges kyrkor över texten om den rike kornbonden. Det var han som ämnade slå sig till ro med sina rika skördar, äta, dricka och vara glad och inte röra ett finger i många år. Och som fick av Gud det beskedet, att i denna natt skulle hans själ utkrävas av honom, och att han var en dåre.

Det är en text som alltid brukat tjäna som utgångspunkt för kraftiga varningar till församlingarna mot att trygga sig till det världsliga goda man kunnat hopa och mot att göra upp behagliga planer för framtiden utan att räkna med Gud. Även i söndags, i bottenprisernas tid, lära tusentals svenska kornbönder ha med förstrött jämnmod lyssnat till samma varningsord mot bekvämlighet och överdåd.

Om från någon predikstol kommit besked om hur man bör kristligen förhålla sig, då priserna sjunka under produktionskostnaderna, lära bönderna nog häpna tittat upp på sin präst.

Av spridda ord som man snappar upp samtalsvis här och där, får man den föreställningen att kornbonden själv börjar utbilda en teori och skapa sig ett nytt ideal, och det idealet är självhushållet.

Man tycker i första häpenheten att det är ett underligt, ålderdomligt och blåögt ideal som dyker upp som motståndare till planerna på industrialisering och förtrustning av jordbruket. Är tanken på *A.-B. Nordeuropas förenade bönder* redan avsigkommen, innan den hunnit ens diskuteras? Ska vi som nu leva få se över hela Sveriges land små avgränsade produktionsenheter som ta arbetskraften tillbaka från herrskapsvåningar och industri och utöver gårdens behov producera jämnt så mycket som behövs för att skaffa pengar till skatter, kaffe och Allers familjejournal? Förra sommaren gingo vi ju och undrade hur det skulle bli att leva, om runt kring vårt hem växte upp en ludvignordströmsk jordbrukarstad, befolkad av jordindustriarbetare, vilka skötte matproduktionsmaskineriet som man sköter vävstolarna i en textilfabrik eller siktarna i en automatisk kvarn.

Lördagen innan den rike kornbonden skulle upp i kyrkorna för kommentarer, hörde jag en tankeväckande lekmannapredikan om självhushållet som ideal. Det var en intelligent och kunnig hemmansägare med rykte för nymodighet som talade, och han andades icke ett ord om vilken triumf det skulle bli, när den animala produktionen kommit ner så våldsamt, att konsumenterna började komma igen och tigga bönderna på sina bara knän att lägga på en ko till, så att det från Sveriges jordbruk skulle bli lite över, åtminstone till storstädernas barn. Och jag tror inte heller han tänkte på det, ty han var helt fylld av sina minnen från barndomens självhushållning och talte om hur ljuvt det var att slumra in som liten pojke vid ljudet från mors spinnrock. Han hade vant sig så därvid, sade han, att det var svårt att somna om söndagskvällarna.

Talet var riktat till ett tjugotal av bygdens unga flickor, som stolt hängt väggarna fulla i en fyra-rums-byggnad med prov på alla slags vävnader i gammalsmåländska tekniker, färger och mönster. På en vävkurs, anordnad av Kronobergs läns hemslöjdsförening, hade de lärt allt sådant som deras mormödrar kunnat men knappt deras mödrar. Men mödrarna voro där, glada och beundrande alla.

Denna högtidliga kursavslutning var en mycket märklig och viktig stund i en trakt som tjusats så länge av köpegardiner à 35 öre metern och där gamla och unga ännu tro sig fina och moderna i anskrämliga bomullsmuslinstrasor som knappt hålla medan de sys. Ty den var ett bevis på att hjulet slagit ett varv, och att sinnet för äkthet, för kvalité i vara och färger är på väg att vakna på nytt. Detta nya intresse kommer icke ur krisen, eftersom det vaknat långt dessförinnan, och rörelsen för hemslöjd ju är gammal. Men den nya insikten om skönheten i de gamla slöjdalstren och den nya lusten att återerövra färdigheten att tillverka dem, hade, liksom minnet om spinnrockens vaggvisa, dragits in i dagens strömning och fått smycka dagens ideal om självhushållet.

Man kan verkligen inte undra på om självhushållet börjar forma ut sig som ideal på landsbygden. Indien skall bli självhushållande, Storbritannien, Sverige, varför inte då också Verner Karlson i Sunnanåkra västregård?

Vi kastas ju mellan ytterligheter i denna tid, liksom vindarna bruka kasta vid lågt barometerstånd. När den planlösa produktionen och det planlösa internationella och interkontinentala varuutbytet råkat i oreda, vill man genast gå tillbaka till den gamla goda tiden ett eller flera hundra år.

Vad ska komma fram ur dessa aktioner och reaktioner, ur skummet av brytande strömningar?

Det veta vi inte, men vi veta att det är hopplöst att tro att man kan få gamla tider tillbaka. Gamla färdigheter, insikter och erfarenheter som vi slängt, må vi gärna ta upp i packningen på nytt, men framåt måste vi, inte tillbaka, utan framåt.

Ungdomskris.

Av *MARIA LAZAR.*

Kris, Kris, Kris! Man kan snart inte höra det längre. Det används om allting, också där man egentligen redan skulle kunna tala om undergång. Tankar, begrepp, idéer, klasser, kåror, varuhus, industrier, allting upplever en kris. Dess förlopp, vare sig på gott eller ont, är omöjligt att förutse. Döende blir ofta troende. Också den döende kapitalistiska tidsåldern räddar sig genom tron, och vore det också bara en tro på krisen. Så mycket mer som man ju bara vet ett enda: Så här kan det inte fortsätta!

Inte heller med ungdomen. Framförallt inte med den. Den som är övertygad om ungdomens undergång, lägger genast repet om halsen på hela världen. Ungdomen genomlever verkligen en kris, den är upprörande och farlig därför att man på något sätt måste komma ut ur den. Ty ungdomen kan ju inte göra bankrutt som en bank.

Det är ett svårt problem. Egentligen är det ingen som har vågat sig på det. Man beskärmar sig visserligen ofta över ungdomen, man grälar på den eller beklagar den, eller beundrar den, eller överskattar den. Att säga sanningen om ungdomen eller rentav till den, är mycket be-

(Forts. å sid. 4.)

Läckert och hälsosamt
är smörgåsbrödet
UPLANDSKUBBEN
I hygienisk förpackning hos Eder handlande.
Undvik efterapningar!
Begär uttryckligen Uplandskubben!

TIDEVARVET

REDAKTIONSKOMMITTÉ:
Elin Wägner,
Elisabeth Tamm,
Ada Nilsson,
Honorine Hermelin.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.

ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 1—3, 2 tr., Stockholm.
Tel. N. 48 42, 182 43.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå
Inneh.: *Eva Andén.*
Herkulesgatan 14 (f. d. L:a Vattug.)
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLM
Specialitet: Familje- och arvsaker. Boutredningar och testamenten, förvaltningsuppdrag. Även skriftliga förfrågningar.

LÄKARE

Införd genom Stockholms Läkarförening.

Doktor Tore Barkfeldt
Järntorgsgatan 42 (invid Slussen)
11—12, 3—5 samt efter överensk.
pr tel. 101 88.

Doktor Paul Frenckner
Orons,' Näs- och Halssjukdomar.
Odengatan 71, 5 tr. (Odenplan).
Mottagn. vard. 3—4 ell. hälst efter tel.anmälan Vasa 97 20.

DOKTOR BENGT BOYE
Eriksbergsgatan 1 A, 4 tr. (hörn. av Birger Jarlsgatan), *Stockholm.* Tel. N. (200) 1 16.
Invärtes- och psykiska sjukdomar
Spec.:
Hjärt- o. matsmältningsorganens sjukdomar
Mottagningstid: vard. 4—5 samt efter överensk. pr tel. Telefontid: helst 9—10.

Med. D:r Jakob Möllerström
Invärtes-, spec. Lung- och Ämnesomsättningens sjukdomar.
Mottagn. vard. 3—4 el. efter överenskommelse.
T. Va. 33 09. Karlbergsväg. 10
(Odenplan)

Med. D:r JOHN NÆSLUND
Kvinnosjukdomar och förlossningar.
Mottagn. vard. 3—4 eller efter överenskommelse. — Tel. Kh. 19 09.
Norr Mälarstrand 58
(ingång från John Ericssonsgatan).

Doktor K. A. Fries
MEDICO-ELEKTR. INSTITUTET,
Nybrogatan 9. Tel. 746 87.
Specialitet: Invärtes sjukdomar, led- och muskelsjukdomar (gikt och reumatism), nervvärk (ischias och ansiktsvärk), cirkulationsrubbningar.

TANDLÄKARE

Tandläkare
EMIL LINDBLADS
PRIVATKLINIKER
Stockholms största och modernaste tandkliniker för alla samhällsklasser.
Östermalm:
Kommendörsg. 16. Tel 728 50, 728 70
Kungsholmen:
Hantverksreg. 37, Tel K. 37, K. 37 38
(Basarbyggnaden v. Kungsholms Läroverk)
Mottagn. 8.30—9, 1.30—2, 6—7.
Tandvärk behandlas hela dagen 8—7
Lördagar stänges 4 (sommarmån. 2).
Kostnadsfri rådfrågning.
Endast exam. tandläkare.

Bokföring Språk Stenografi Maskinskrivn.
Nya kurser denna vecka.
Expeditionstid 9—9.
Prospekt på begäran.
STOCKHOLMS SPRÅK- & BOKFÖRINGSINSTITUT
Drottninggatan 60. Norr 65 64
I maskinskrivning billighetskurs 50 tim 15 kr.

Den 4 juni 1932.

Tidens handlingar.

Hr Mesterton fick 6 dagars arrest utan bevakning som ledare för militären och dess tillvägagångssätt vid Ådalen. — Svea Hovrätt har nu dömt hr Engberg till tre månaders fängelse förutom böter och skadestånd för hans artiklar angående hr Mesterton och de vid olyckstillfället dödade. Förvåningen är allmän. På en del håll kanske skadeglädje! På andra harm och förbittring.

Vi leva i en mycket underlig tid. Den saknar jämvikt och förutseende. Den väntar något, som komma skall, och den fruktar detta något. Ibland är »klokheten» så stor, att den övergår och går före allt annat. Ibland utvecklar sig handlingen på det mest nervösa och opsykologiska sätt.

Vad Svea Hovrätts dom i Ådalsfrågan beträffar, finns ännu möjlighet att Högsta domstolen kan ändra densamma. I annat fall kommer den helt säkert att få vittomfattande verkningar. Inte särskilt i avseende på tryckfrihetslagen. Utan politiskt sett. Så mycket mera, som det är valår. Det kommer att bli ett jordskred åt vänster. Det blir ett uppsving för kommunisterna, vilket i sin tur måste radikalisera socialdemokraterna, för att hålla kommunisterna stängen. Men vilket slag av radikalisering? Det är ovisst. Blir det en radikalisering byggd på fredens och rättens grund, på den enskildes rätt och den enskildes ansvar. Ty rätten — icke den som människor skipa — utan den, som böjer sig för andens krav och andens lagar, medför de största av alla omvälvningar.

Framtiden är alltid oviss. Ovissare än någonsin förefaller den oss nu. Och ju ansvarsfullare bli tidens handlingar.

—

Från riksdagsläktaren.

När riksdagens protokoll för den 25 maj blir färdigt från trycket om cirka 14 dagar skall jag skaffa mig ett egenhändigt exemplar, som jag skall binda i rött skinnband och ta fram på lediga stunder och fröjda mitt hjärta med, att det ändå en gång har blivit sagt. Vad, undrar ni, vad har blivit sagt?

Jo, att det inte finns några sådana reaktionära stelbenta byråkrater på den här sidan om ekvatorn, som de som sitter i den svenska riksdagen. Och mycket mer än det. Sagt och skrivet i riksdagen av *hr Engberg* vid debatten i *Andra kammaren* om utskottsreformerna.

Vi kan icke, sade hr Engberg, som förr säga: Vad angår oss Polens affärer? På grund av vårt medlemskap i Nationernas förbund angår oss utrikespolitiken i allra högsta grad. Det var därför man här velat skapa ett utrikesutskott, liksom i andra länder. Men motståndet till detta utskott är ett uttryck för den stelbenta konservatism, *som icke vill se vad tiden kräver.* Riksdagen är det mest konservativa ämbetsverket i detta land.

Så nu vet vi det. Av sina egna skall man höra det.

Ja, de höll på med frågan hela dagen i Andra kammaren, precis som de förut hade gjort i Första — men inte blev det något annorlunda för det. Nej, det är nog som hr Engberg sa: sig själva kan de inte hjälpa.

På kvällen blev det riktigt litterärt i kammaren. *Hr Flyg,* som i föregående veckas filmdebatt gick i härnad mot »det amerikanska dravel» som censuren släpper fram till ungdomen, medan den spärrar den konstnärliga ryska filmen, som visar ett folks uppbyggnadsarbete, talade nu för den av honom i motion föreslagna *utredningen om de statsunderstödda teatrarnas verksamhet.*

Hr Flyg ville räkna sig själv till dem, som ingalunda vill draga in några anslag till *kulturinstitutioner.* Men man kan fråga sig varför statsunderstöd skall utgå för att Ungkarlspappan och andra liknande saker skall uppföras. De 150,000 kronorna, som enligt den sista utredningen, Dramatiska Teatern *skall* kosta jämte återbetald nöjesskatt kunde användas bättre. Av de statsunderstödda teatrarna borde man kunna fordra att de höjde sin repertoar så att de kunde stå före de andra. Men hur är det på Operan? Där spelas nu operett. Att man måste ta upp dessa pjäser som kassapjäser är en förklaring, som icke håller. *Det är något fel i systemet.*

Hr Laurin, bondeförbundaren, såg ganska glad ut över att få chockera kammaren med att gå ihop med en kommunist. Han tillskrev den svenska högfärden det faktum att vi ha *två* statsunderstödda teatrar — fastän ingen av dem bär sig. Om stockholmarnas intressen är så litet kulturella att en Strindbergspjäs inbringar etthundrafemtiofem kronor och några ören i biljettpriser på en kungl. teater, så bör staten icke satsa till dem. Statsunderstödet kunde användas till jordbruket, där det skulle räcka långt.

Sedan kom *hr Wittberg* och gav Radiotjänst en duvning, för att den betalar »den olyckskrönika som under namn av dagsnyheter» serveras två gånger varje kväll, med 90,000 kronor om året. Då man vet vilket samröre det är med Radiotjänst och T. T:s personal, inser man att det är ett direkt missbruk av statens medel.

Sedan röstade kammaren. På första tillfälliga utskottets hemställan, att motionen icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda. Flyg hade i alla fall vackert och hederligt följt sin motion till graven.

På lördagen i *Första kammaren* hade även *hr Statsministern* att följa en motion till graven. Ja, det vill säga, det var ju ett regeringsförslag, det *om riksmandaten.* Det skedde icke utan pomp och ståt, enär icke mindre än två ministrar, både statsministern och justitieministern, framlade sin vördnad, med instämmanden av hr *Lindhagen,* hrr Akerberg och Wennerström (s), hr Johanson-Dahr (f), hr Hellberg (l), och hr Nerman (k). Det hädanfarna förslaget gick ut på ett påbyggande av det proportionella valsättet, så att av de 230 mandaten, 30 skulle reserveras såsom riksmandat, som skulle tillsättas genom sammanslagning av de röster, som nu »kastas bort» i de olika valkretsarna. Som det nu är, blir vissa partier överrepresenterade, medan andra blir underrepresenterade och, som statsministern sade, det faktiskt finns människor, som aldrig får tillfälle att med sin röst stödja det parti, som representerar den samhällssyn de själva har.

Vid kvällens plenum i *Andra kammaren,* där debatten varade i flera timmar, talade förutom de båda ministrarna, även *hr Kilbom för förslaget.*

Frågan faller, sade hr Kilbom, men den faller framåt...

Den föll.

Hur var det han sa', hr Engberg? *Reaktionära, stelbenta byråkrater,* sa' han.

Elsa Svartengren.

I kvinnornas och Telegrafverkets intresse.

De kvinnliga telegraftjänstemännens aktion för rättvisare utbildningsoch befordringsmöjligheter — närmast ifråga om tillträde till telegrafassistentkurser som hittills i praktiken förbehållits män — har fått stöd i en skrivelse till Konungen från De kvinnliga kårsammanslutningarnas centralråd, som påpekar att man sedan behörighetslagens ikraftträdande många gånger med oro måst fråga sig om denna skulle bli en lag endast på papperet.

Centralrådet bemöter Telegrafstyrelsens yttrande om att enligt styrelsens åsikt och »enligt allmänt gjord erfarenhet» kvinnor icke lämpa sig för det tekniska arbete, som numera fordras av telegrafassistenterna och som därför också måste ingå i assistentutbildningen. Dylika invändningar, säger Centralrådet, ha ständigt framställts, då det varit fråga om att öppna nya banor och verksamhetsområden för kvinnor, och lika ofta har det visat sig att dessa påståenden varit fördomar och saknat grund i verkligheten.

Då inom ett visst arbetsområde, som här är fallet, kvinnor *icke* prövats under samma förutsättningar som män, och man sålunda saknar en på erfarenhet grundad uppfattning om deras möjlighet att på tillfredsställande sätt fullgöra arbetet, torde vederbörande arbetsledningens omdöme i lämplighetsfrågan vara alltför subjektivt för att kunna tillmätas avgörande betydelse.

Även om Centralrådet i främsta rummet hävdar *kvinnornas rätt* att i fri och öppen tävlan med männen söka vinna den befordran, vartill lagen lämnar dem möjlighet, vill Centralrådet samtidigt erinra om, att man, då behörighetslagen antogs, ansåg att även *statens intresse* skulle komma att tillgodoses genom en dylik fri tävlan mellan väl kvalificerade män *och* kvinnor. Och genom att kvinnorna finge tillfälle att deltaga i samhällsarbetet också inom andra och mer ansvarsfulla uppgifter än vad som dittills stått dem till buds.

Denna synpunkt tycks under senare år helt ha råkat i glömska.

Telegrafstyrelsens upprepade försäkringar, att styrelsen vid stängandet av assistentkurserna för meriterade kvinnliga sökande endast handlar i verkets intresse, torde, hur uppriktigt menade de än otvivelaktigt måste anses vara, vila på förutfattade och föråldrade åsikter om kvinnornas begåvning och utvecklingsmöjligheter och Centralrådet kan inte erkänna, att telegrafstyrelsen förebragt några som helst giltiga skäl för kvinnors utestängande från telegrafassistentkurserna.

Skrivelsen utmynnar i en hemställan att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder för att telegrafverkets assistentkurser måtte göras tillgängliga för kvinnliga såväl som för manliga sökande i fri och öppen tävlan.

Frälsningsarméns Alkoholisthem
Kurön
(Atnjuter statsbidrag)
Två timmars ångbåtsresa från Sthlm.
Prospekt och övriga handlingar sändas från Socialsekreteraren, Ostermalmsg. 24, Stockholm.

Alma Axelssons FÖRLOSSNINGSHEM
LINNÉGATAN 19
Mottager inackord. även för längre tid. Tryggt och ogen., välrek.
Tel. 778 24.

Kvinnlig ungdom
som ämnar vistas i Norrköping, rekommenderas Frälsningsarméns Pensionat, Bredgatan 46. Hel inack. Billiga priser. Nutida bekv. Tel. 15 53.

Pensionat Fredrikshov
Fredrikshovsg. 10. Tel. 791 34—739 48
Diet- och Vegetarisk kost.
Tyst och förnämt läge, nära Djurgårdsbron och spårvagnshållplats.

Hällegårds Pensionat
Telefon Lidingö-Skärsätra 4
Härlig rekreationsort.
20 min. från Humlegårdsgatan.

Liliesjöös
Parfymeri- och Sjukvårdsaffär STOCKHOLM
Butiker:
Fridhemsgatan 16 — Tel. Kh. 59 82.
Hantverkaregatan 45 — Tel. Kh. 55 85.
Sveavägen 109 — Tel. Va. 170 25.
El. värmekuddar — Kattskinn — Kamelhårsartiklar — Urinbehållare — Sanitetsbyxor för damer — Allt i branschen.

Lucks' Reklamkaffe

S:t Görans Begravningsbyrå
Jenny Larsson
FLEMINGGATAN 60.
Tel. K. 47 24
Ombesörjer allt vid dödsfall.
Eldbegängelser. Balsameringar.

NORDINGS
BIRGERJARLSGATAN 16 STOCKHOLM HAMNGATAN 12
eau de cologne

Bagarstugan
HORNSGATAN 37 . Tel. Söd. 70 00
FOLKUNGAGATAN 65 „ „ 73 37
GÖTGATAN 52 „ „ 333 09

ANNA-SKOLAN
Eriksbergsgatan 15, Stockholm.
Privat flickläroverk med statsunderstöd. Normalskolekompetens.
Arbetet bedrives efter moderna riktlinjer: periodläsning, samlad undervisning, individ. studier, arbetet huvudsakl. förlagt till skolan. *(Endast 1 hemläxa per dag.)*
Avdelningar: Lekstuga (för 4—6-åringar). — 4 förber. klasser (de första läsåren mottagas även gossar). — 7 elementarskoleklasser. — *Gymnasiestudier.*
Mottagn.: vard. utom lörd. kl. 11.30—12. Tel. N. 68 05. *Ester Edelstam.*

FOGELSTADFÖRBUNDETS
ÅRSMÖTE den 23—26 juni.
Samling i Medborgarskolan, torsdagen den 23 juni kl. 6 e. m.
Avresa måndag morgon den 27 juni.
PROGRAM kommer att tillställas förbundets medlemmar i början av juni.

Borgmästare Carl Lindhagen:

På skolbänken i fredsfrågan.

— Det behövs verkligen att sätta människor på skolbänken i ämnet *fredsrörelsen*, så ovetande som de i allmänhet är i detsamma!

Det är borgmästare *Carl Lindhagen*, som yttrar detta, när vi träffa honom i riksdagen en dag under en paus i arbetet och samtalet kommer in på Anna T. Nilssons ABC-bok om fredsrörelsen.

— Jag anser att det är en särdeles nyttig uppslagsbok över data och fakta, vilkas uppkomst och betydelse omnämnas i den koncentrerade framställning, som påkallas av en ABC-bok även för stora barn, säger borgmästare Lindhagen. Arbetet är kanske det första försöket i sitt slag och har både därför och på grund av sitt förträffliga innehåll kommit ut i en andra upplaga. Förmodligen kan det för varje ny upplaga i någon mån förbättras genom tillägg eller beriktiganden, eljest vore det inte något mänskligt dokument.

— Då jag nu blir anmodad såsom litteraturkritiker (ett synnerligen olyckligt uttryck, därför att det uppmuntrar till byråkratiskt nedgörande av alla lovande förstlingsarbeten — varför icke lika gärna litteraturberömmare om man nu inte kan sammanslå bägge delarna med tonvikt på den senare uppgiften?) nåväl, eftersom jag nu tidsenligt är *kritiker*, så får jag ju rida på mina käpphästar, vilka jag tycker är över allt berom. Sålunda att kapitlet om några krigsorsaker är alltför magert och skulle vinna på att kompletteras exempelvis med studium av kritikerns motion n:r 214 i Svenska Riksdagens första kammare 1932.

Särskilt tillåter jag mig erinra något om notisen beträffande världsspråket. Det kallas i ABC-boken för *hjälpspråket*. Alla språk är till hjälp, men alla nationalspråk kommer att nedsjunka till husbehovsspråk för åtskilliga vinklar och vrår, när världsspråket kommer över oss med sin nya värld. En oundgänglig rättelse i boken kräver påståendet att dess huvudsakliga syfte är att ställa talarne vid stora internationella kongresser på lika fot med varandra. Språkets uppgift är att förbrödra andarna mellan folken. Ingenting bör kunna så förhjälpa nationerna och individerna till grusande av språkgränsernas uppfordringar till oförstånd och inbördes kamp.

Boken har som motto att varje överskott skänkes till fredsrörelsen, slutar borgmästare Lindhagen. Var och en som köper denna bok skaffar sig själv kunskap, skonar författaren från skuldsättning och skänker fredsrörelsen en penning.

Pikku Matti.

Praktiserande läkaren i Helsingfors, doktor Zaida Eriksson är huvudredaktören för den lilla månadstidning för barn som kommer ut i samma stad och bär det även för svenska barn välkända namnet *Pikku Matti*.

Pikku Matti är en skoltidning i den bemärkelsen att den vänder sig till barnen i skolklasser, som gemensamt kunna lägga ihop till en egen tidning. Den har också en bestämd avsikt med sina berättelser och brevlådor, utom att skaffa barnen något roligt att läsa: den vill hjälpa föräldrarna att lära barnen några enkla och hållbara, goda vanor ifråga om renlighet, matordning, tandvård och andra vardagens viktiga frågor. Under en särskild avdelning besvarar d:r Eriksson själv *Vad pappa och mamma vill veta*, vilket omspänner frågor som i vilken utsträckning barnen böra få hjälpa till med hemsysslor, hur man skyddar dem för influensasmitta, hur man klär dem ute och inne etc. D:r Eriksson uppmuntrar de tveksamma mammorna att låta barnen vara ute, få tillfälle till solbad, springa barfota om sommaren m. m. Där finns även praktiska anvisningar ifråga om lämplig föda.

Men det är också en barntidnings alla roliga ritningar, pristävlingar, berättelser och bilder i Pikku Matti. För att få höra av barnen själva vad de tyckte om tidningen läto vi för några veckor sedan dela ut ett dussin häften i en skola på söder, där vi ha förbindelser med en av klasserna. Barnen voro stormförtjusta, sade lärarinnan. Och som svar på vår undran kom från barnen själva en liten serie skriftliga utlåtanden, prydligt skrivna på skrivbokspapper av intresserade tio- och elvaåringar.

— Jag tycker rysligt mycke om Pikku Matti, skriver en liten flicka, och jag läser den med glädje. Särskilt mycke tyckte jag om sagan om mösset som tog Tuttes tand. Jag tycker den var så varnande för barn som vill äta mycket gott.

— Jag tycker bra om Pikku Mattis historier, skriver en annan tös, jag läste om julgubben kommer på besök. Där lärde man sig mycket. Man lärde sig att borsta tänderna och att äta gröt och mjölk och råa morötter.

— Jag tycker det är bra att det är kokbok, skriver en tioåring. Jag har skrivit av »Nökös pepparkakor» och kolakarameller. Hoppas de är goda.

Och en liten pojke sammanfattar helt kortfattat de välvilliga omdömena på två rader: *Jag tycker det är väldigt roligt att läsa Pikku Matti.*

Tidningen kan beställas för kollektiv eller enskild prenumeration under adress Lönnrotsgatan 15 A, Helsingfors. Den kostar omkring 3 svenska kronor pr år.

Ofog och underlåtenhet.

Om korsfästa grodor och skottpengar på kråka.

I Malmö utkanter ha en del småpojkar i åldern 11—13 år denna händelserika vår tagit sig för att på träd och bänkar i en park uppspika ännu levande grodor mot vilka de också på annat sätt förgripit sig med knivstick, käppar och eld.

Den tidpunkt på året då händelsen lär ha inträffat gör det tydligt, att barnen ännu befunnit sig under inflytande av den då nyss tilländalupna passionstidens religiösa förkunnelse. Och handlat därefter. Korsfästa grodor och dockor och annat korsfäst levande och dött är ju dessvärre ingenting ovanligt i de kristna barnens värld.

Tidningen varur jag har händelsen omnämner emellertid denna på ett sätt, som är ett direkt utlämnande av barnen. — »Barnavårdsnämnden till vilken nu rapport överlämnats skall nu taga ställning till vad som bör göras mot de grymma djurplågarna. Ett par av pojkarna ha redan varnats av nämnden för diverse ofog», slutar artikeln. Och tonen i övrigt vittnar om ett så fullständigt oförstående inför vad som passerat, att man har all anledning befara att hela historien på det hållet kommer att betraktas som avvecklad med de varningar och straff barnavårdsnämnden kommer att tilldela barnen.

Men borde den få vara det? Artikeln pekar på en pojke av tattarsläkt. Men var och en som genomlevat den, vet ju med sig, att det inte är tattarna, utan kyrkan och skolan, som bringar in i ens barnaår den skräck, som i regel tar sig det utlopp dessa pojkar och med dem deras hem nu skola brännmärkas för. Varken föräldrar av tattarsläkt eller annan släkt ha härvidlag någon möjlighet att skydda sina barn, såvida de inte vill trotsa lag och förordning. Borde det inte vara så, att barnavårdsnämnderna, i stället för att utgöra ett slags bestraffande myndigheter, fungerade som ett slags organ, varigenom uppfostrare, och varför inte barnen och de unga själva, kunde få påtalade för dem olämpliga samhällsförhållanden och åskådningssätt.

I en församling sökte ett fruntimmer under lång tid förgäves väcka opinion mot oskicket, att utbetala skottpenning åt barn för uppvisade kråkungehuvuden. En vår hände det sig att hon med anledning av det sätt varpå en barnavårdsaffär, där barnen voro skadeståndspliktiga drogs ut från skridskotiden till kråkpenningstiden beslöt göra slut på eländet genom en skrivelse, som hon hoppades skulle få mammorna att se med hennes ögon.

Hon framhöll i sin skrivelse att vid utanordnandet av skottpenning för efterhållandet av kråka har kommunalnämnden bestämt ett pris pr varje uppvisat kråkhuvud, men uraktlåtit att förordna något om formen under vilken efterhållandet bör ske.

Jag vill, skrev hon, fästa barnavårdsnämndens uppmärksamhet på, att den gärning, barnen härvid nödgas begå, är av den art att den kan förorsaka dem de allvarligaste rubbningar å deras nervsystem, och att den dessutom verkar förnedrande och oerhört förrråande. Det gäller ju för dem att döda en svagare, fullständigt värnlös varelse och därefter på det skändligaste stympa den dödades kropp — allt för en pennings skull.

Mot ett fällt påstående, att skottpenningshistorien är en sak, som endast angår föräldrarna, protesterar jag. Det är mycket troligt, att många föräldrar inte ha en aning om att deras barn utföra rackartjänst åt kommunalnämnden. Och barnavårdsnämndens uppgift är att tillse att barnen växa upp under anständigt ordnade familje- och samhällsförhållanden. Jag vågar tryggt påstå, att barnen i vart enda fall gjort sig skyldiga till djurplågeri. Alltså att kommunalnämnden förlett dem till en handling, som skulle kunna bli lagligen beivrad om till exempel någon med förhållandet obekant råkade bli vittne till huvudavtagningen.

Naturligtvis menar jag inte att barnavårdsnämndens ledamöter skola gå omkring i husen och säga åt föräldrarna att de böra förbjuda sina barn att deltaga i utrotandet av kråkor. Jag menar att barnavårdsnämnden bör utfärda förbud för kommunalnämnden att utbetala kråkpenning och annan skottpenning åt barn under till exempel aderton år.

Kommunalnämnden till vilken skrivelsen remitterades svarade i en protestskrivelse att inga barn av nämnden nödgats eller lockats att döda kråkor, att förslaget om en åldersgräns på exempelvis 18 år var ogenomförbar, då yngre barn kunde skicka äldre att uppbära belöningen, och att djurplågeri enligt nämndens vetskap ej förekommit. För övrigt protesterade nämnden »emot det smädliga skrivsätt och beskyllningar fröken X. mot kommunalnämnden i ovan nämnda skrivelse behagat använda sig av och anhåller om att barnavårdsnämnden tillvaratager nämnda skrivelse tillsvidare i den händelse vi framdeles vilja mot fröken X. göra sak av densamma».

Barnavårdsnämnden uttalade för sin del att nämnden naturligtvis finner det beklagligt om djurplågeri förekommer, i vilken form det än mände ske. Då kråkorna emellertid räknas till de skadliga djur, som enligt allmän uppfattning böra utrotas och landstinget för detta ändamål utbetalar anslag, samt det ej i lag finnes föreskrivet något särskilt bestämt sätt, på vilket djuren skola avlivas, kan barnavårdsnämnden givetvis ej förhindra att kråkorna dödas, vare sig det nu sker på ena eller andra sättet.

Den skrivelse vari fröken X. hos kommunalnämnden beklagade sitt feladresserade angrepp lärde kanhända dess medlemmar, att det inte därvidlag gick att sätta sig i respekt medelst hotelser, sådana som vanliga dödliga väl endast föreställa sig möjliga i langar- och lönnbrännare- och liknande kretsar. Och kråkungarna begrovs det följande året i helfärdigt skick.

Vilken vändning skulle affären tagit om hon riktat sitt angrepp mot barnen. Och uppmärksamma det lilla ordet »framdeles» i kommunalnämndens protestskrivelse med allt det innebär i det sammanhang det står, och besinna att vilken som helst av de mannar, som avlät denna skrivelse, kan beklädas med barnavårdsmyndighet och vad det *kan* innebära för barn och unga, att denna myndighet fungerar som bestraffande.

Ruth Tångendal-Persson.

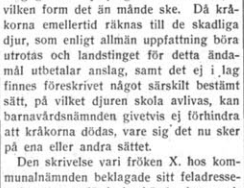

Restaurang
Port Arthur
Blekingegatan 40
Telefon Söder 34784
Bra matställe

kaffet man enas om: kooperativas kaffe

Precis som "hembakat"
blir allt bröd från Hembageri Kajsa-Warg.
MÄSTERSAMUELSGATAN 11
(Hörnhuset till Norrlandsgatan) Tel. 78 07 (10 78 07)

Harry Martinsson

"Burns bok är troligen upptakten till en ny kritikens aera... Burns tidskrift

om

måste mötas med varm och ren glädje av alla oss som längta till tidsbefrielse och klar sikt på tidens grund."

Burns

DEN MODERNA CIVILISATIONEN
Kr. 6:50. **INFÖR PROVET**

Tiden

Anna-skolan.

Uppe vid Timmermansordens vackra egendom och vårgrönskande trädgård, inrymd i ordens gamla byggnad med alla sina gammaldags egenheter, ligger *Anna-skolan*, en av Stockholms »fria skolor». Inför den skolavslutningsperiod, som nu nalkas, göra vi en dag ett besök i skolan för att få se och höra något av vad dess intresserade unga studerande, i åldrar mellan 6 och 18 år, haft för sig under läsåret.

Vi komma rakt in i en lektion i sjunde klassen, där flickorna som under den nu förflutna perioden i svenska hållit på bl. a. med Strindberg, var och en ägna sig åt något av hans olika verk, i tyst läsning. Strindbergs författarskap från olika synpunkter kommer sedan att tas upp på lektioner gemensamt i klassen under samtal, som alltså ersätter och utgör förhör på det lästa. Böckerna fördelas, man hör några paxa på Påsk och Strindbergs brev till Harriet Bosse och sedan försjunka dessa lyckliga sjundeklassister i ett par timmars ostörd Strindbergs-läsning i det hemtrevliga lilla rummet.

Under tiden studera vi schemat och få därigenom en ganska belysande bild av hur arbetet bedrives i Anna-skolan. Dagen är indelad i dubbeltimmar, två före och två efter frukostrasten, under vilka man i perioder på 3 eller 6 veckor sammanhängande ägnar sig åt ett par ämnen, t. ex. historia och svenska eller språk eller geografi, som alltså under resp. perioder får den övervägande delen av skolarbetet. Med vissa kombinationer, t. ex. svenska och historia kan man uppnå att *samtidigt* få behandla olika sidor av en viss tids liv, dess politik, litteratur, konst och speciella egenskaper och därigenom ge en viss enhetlighet åt studierna.

Några verkligt slående och roliga bevis på hur barnen genom denna läsform få tid och håg att fördjupa sig i de olika ämnena får man nere i skolans lilla museum, där arbetsböcker, kartor och teckningar förvaras. I samband med studiet av Japan har en klass förfärdigat ett miniatyrlandskap i trä, papp och bilder, som från pagoden och tornen till de japanska blomträden ger en förträfflig bild av landets särdrag. Med självständigt utarbetade föredrag om japanska seder, japansk historia och natur hade denna klass givit bakgrunden till sina konstförfarna händers verk.

En grupp småbarn i tredje förberedande har med ledning av de nordiska sagorna framställt ett gammalt vikingahem, med högsäte och hudar på golvet — skinnremsor av olika beskaffenhet och övertygande verkan. Och så är det arbetsböcker i högre klasser: konst och arkitektur under olika tidsskeden med illustrationer, teckningar eller konstnärliga reproduktioner; en samling uppsatser om Viktor Rydberg med bilder; resedagbok från en skolresa i Tyskland etc.

Den säkra formen, stilkänslan och intresset som uttryckas i dessa amatörarbeten är påfallande. Självfallet kostar det en mängd tid och forskningsnit från både barnens och lärarinnornas sida. Men glädjen över de självständiga upptäckterna och tillägnandet på *intressets* väg av alla dessa kunskaper göra dem på ett särskilt sätt levande. Alla sammanhang med de sociala, politiska, konstnärliga företeelserna i vår egen tid hållas klara. Det är i förbund med barnens eget intresse, vetgirighet och skaparlust som fröken Ester Edelstam och hennes medhjälpare i Anna-skolan föra arbetet framåt.

Casan.

Giron:r 1544
Tidevarvet började 1932 sin tionde årgång.

TIDEVARVET

Lördagen den 4 juni 1932 — N:r 23

Prenumerera på TIDEVARVET för 1932
Pris 6:— Kr.

Ungdomskris.

(Forts. fr. sid. 1.)

svårligt. Nu har det gjorts ett försök. Och det har lyckats. Den lilla boken *Ungdomens kris,* Krise der Jugend, av Ernst Fischer är inte bara klok och klarseende, den är framföralt flott och oförvägen. Mod är dess främsta egenskap. Mod är också dess väsentligaste problem.

Den modlöshet hos efterkrigsungdomen, som är en följd av ekonomiskt och själsligt betryck och förvirring på det andliga området, har säkert redan dryftats mer än nog. Man har antingen föraktat eller tröstat ungdomen. Det ena är lika kortsynt och klumpigt som det andra. De barn som fått lära att det inte bara är mjölken, utan allt livets goda som man tåligt måste umbära, växer inte upp till en hjältegeneration. Det är inte att undra på, att det inte blir några män av dessa pojkar, utan i bästa fall fanatiska bråkstudenter och sportynglingar. Det är begripligt och inte alls föraktligt. Men att bara vilja trösta ungdomen och ge den smekningar för plågorna är kanske ännu oförskämdare. Ty tröst är bara för gamla och obotliga.

Allt vad Ernst Fischer berättar för ungdom om ungdom är alldeles utomordentligt, uppfriskande litet tröstande. Sanningen är ju aldrig trösterik. Men den är hälsosam. Att erkänna och genomskåda sanningen verkar som en hästkur.

Det är märkvärdigt vad det står mycket i denna enda lilla bok! Den är ju ett helt konversationslexikon av kätterier över den s. k. ungdomsrörelsen. Den är skriven av en, som länge varit ung men aldrig specialist på ungdomlighet. Det står i boken att ungdomen av i dag, denna sportsligt härdade, solbrända rekordungdom, egentligen är urgammal i sin ångest för livet, i sin ångest för kärleken. Att den sexuella friheten, som man numera uppfattar den, har medfört en hämning, en trånghet på driftlivets område som ingen hade anat. Att gemenskapen mellan jämnåriga har medfört oändliga besvikelser. Ty naturen, som inte tänker i ungdomsläger utan i allt är en ytterst oregelbunden institution, kommer den unga flickan att finna den mogne och erfarne mannen mycket mera tilldragande än den pojkaktige kamraten, likaväl som denne längtar efter en väninna, som kan leda och lära. Med denna insikt faller föreställningen om det evigt ungdomligas ideal.

Ungdom i och för sig är inte alltid nog för att skänka lycka. Det är härligt att vandra och sporta och kommer alltid att vara det, men de djärvaste skidlöpare är inte sällan för fega att tänka en enda tanke till slut. Men om ungdomen inte kan tänka, kommer dess nödläge att förvärras i det oändliga. Den ekonomiska, sexuella och andliga nöden. Endast genom att tänka kan ungdomen värna om sig själv. Men för att tänka måste man ha mod. Numera kanske mer än någonsin.

Ernst Fischer är modig. Det är alltid farligt att röra vid gamla trossatser. Att framställa nya erövringar däremot, är rent av halsbrytande. Det är alldeles för lätt att råka ut för motståndarens kallsinniga applåd. Men halt! Alla åsnor och förskrämda möss, alla surt moraliska gamla hudikar och skumraskfigurer har här fått sin varning. De kommer inte att ha någon glädje av boken. Ja, de kommer t. o. m. att förarga sig.

Just för att den inte värderar, inte dömer och fördömer utan framförallt förklarar och begrundar är den en bok som visar in i framtiden. I sin oförskräckthet river den upp sår, som inte har velat läkas. I sin rentav hedniska glädje fordrar den kraft och dåd. Alla kommer inte att tro på dess förkunnelse, många kommer att stanna i gamla vanda banor, men ingen kommer att längta tillbaka till den gamla goda tiden. Låt det för all del inte bli några missförstånd: Av samtidens fel kan man *inte* sluta sig till det fördgångnas härlighet.

I hela avhandlingen om Ungdomens kris kommer en märkligt levande pedagogisk gåva till uttryck. För en enda gångs skull är det nämligen inte den välvise fadern, den överlägsne ledaren eller den omtänksamme läraren som talar, det är inte den äldre vännens ord om ungdom till ungdom — utan helt enkelt den store brodern.

Maria Lazar.

De arbetslösas synpunkter.

Av *KLARE SCHOEDON.*

Varje yrke har sin arbetslöshet, de praktiska likaväl som de intellektuella. Arbetslöshetens väsen är alltid detsamma, det är bara nyanserna som skiftar.

Först tror man trots allt på sina färdigheter och specialkunskaper, man har kvar sin självtillit. Men den krymper snart ihop. Kunskaper kan också vara till hinder och sådana anställda — särskilt kvinnliga — som vet mer än nödvändigt eller kanske mer än sina manliga överordnade, är ofta ovälkomna. Självkänslan smälter bort, snart frågar man inte längre efter HUR, det är bara VAD, som betyder något och t. o. m. det mest färglösa, slätstrukna lönarbete blir självändamål — också för hjärnarbetaren — ett efterträtt underverk.

För en tid sedan berättade Frankfurter »Zeitung under rubriken *Dans och slakthus* om de så kallade Internationella Uthållighets-Maraton-dansmästerskapen, som anordnats i Frankfurt av sammanslutningen *Ross Amusement.* (Sic!)

Omkring tjugufem par skulle dag och natt under 45 minuter i timmen röra sig i dansrytm och samtidigt bibehålla ett »angenämt och värdigt utseende». Det sista paret som störtar omkull på dansparketten blir segrare. Och priset är 1,000 mark. Djävulska fantasi hos arrangörerna, gemena sensationslust hos åskådarna, som ser det ena paret efter det andra sjunka ihop, flera efter mer än 300 timmars dans. Och de dansande själva? Efter den infernaliska skildringen i Frankfurter Zeitung att döma är det arbetslösa, som med tanke på de tusen marken frivilligt infunnit sig till denna martyrdans.

Den arbetslöse kommer i ett alldeles särskilt förhållande till omvärlden. Det är så många företeelser, som han genomskådar. Vad det är för en mätt och ombonad atmosfär på ett stort kontor, där de anställda sitter på sina bekväma stolar och sköter sina privatsamtal. De har så gott om tid och ändå så litet över för de väntande. Och man frågar sig: Vet de överhuvudtaget vad det betyder att arbeta?

Man bedömer tidningen efter den där enda annonsrubriken. En förhoppning väcks till liv — man skriver — en förhoppning dör.

Arbetslösa!
Herrar o. damer, enastående, förtjänstmöjligheter gen. hemarb. för enkel prakt. artikel.

Man är nu i det tillstånd, som inte längre frågar efter HUR och skyndar att gripa efter detta tillfälle till förtjänst. Man väntar... trots bifogat svarsporto... förgäves.

Och äntligen kommer den annons, som man i tystnet gått och hoppats på. Annonsen som lovar en insats av personligt intresse. Hela ens varelse stramar upp sig, självförtroendet vaknar. Man skall inställa sig personligen och gör sina förberedelser, inre och yttre. Kanske vinterkappan är omodern. Det är inte kallt ute, man kan mycket väl ta på sig en sommarkostym utan att väcka uppseende. Man ger sig iväg, naturligtvis mycket för tidigt. Och det är kallare än man trodde. Kanske man blir röd om näsan. Det är pinsamt, men framförallt när det gäller att personligen visa upp sig och man dessutom kanske inte längre hör till den gynnade ungdomen. Man blir klokare, uthålligare, duktigare, men äldre. Det är felet. Kanske man har barn hemma. I alla fall är det nog förståndigt att värma näsa och livsandar med en kopp kaffe.

Man kommer en hel kvart för tidigt. Och ändå för sent. Ett dussin väntande sitter redan på de fåtaliga platserna och inom kort är deras antal mångfaldigat. Situationen är komisk — eller bittert allvarlig. Hotellpojkarna tycker i varje fall den är lustig. Man mönstrar kritiskt varandra: pälskragar och kappor. Det är inte alla som tycks behöva det lika väl. Men man kan ju aldrig veta...

Den lycklige, eller i detta fall kanske olycklige, arbetsgivaren nalkas. Man omringar honom. I stället för individuell expedition blir det massavverkning. Vad skall han gå efter? Sympatier och tillfälligheter blir avgörande. — Man går hem, en spårvagnsavgift och en kopp kaffe fattigare, en besvikelse rikare.

Och man riktar sina anklagelser mot den nationalekonomiska visheten och den nationalekonomiska återhållsamheten, d. v. s. rådlösheten, mot den privata och offentliga hushållningen, som kanske är mycket fördelaktig ur privatekonomisk synpunkt, men som ur samhällelig synpunkt verkar förödande. Mot allt detta, ända tills ekonomisk vetenskap och ekonomisk praxis kan åstadkomma ett annat botemedel mot arbetslösheten än sådana som förvärrar den.

Tills detta har skett kommer de arbetslösas ögon och hjärtan att vända sig mot den samhällsform — och naturligt nog också mot alla dess olika förkunnare — det samhällssystem som sätter *Rätten till Arbete* som den självklara och faktiska förutsättningen för allt samhällsbyggande.

Om eldbegängelsens historia i Sverige.

Den svenska eldbegängelserörelsen har i dagarna firat sin femtioåriga tillvaro. Detta jubileum innebär segern över en myckenhet motstånd och fientlighet. Jämförd med andra rörelsers öden hör säkerligen eldbegängelserörelsen till dem, som haft mest att utstå. Det var inte nog med att allehanda hårresande rykten och beskyllningar för hedendom och kätteri och fritänkeri och andra svåra synder slungades i de första banbrytarnas väg, mången gång förbittrande hela deras sociala tillvaro. Ända fram till 1917 hade eldbegängelserörelsen i Sverige också att kämpa mot obduktionstvånget, som på ett allvarligt sätt hindrade dess utveckling.

Men under åren efter obduktionstvångets upphävande har bruket med eldbegängelse gått starkt framåt, det sammanlagda antalet medlemmar i eldbegängelseföreningar på olika orter var vid 1931 års utgång 17,866, antalet kremationer under året över 1,300. Åtta svenska städer ha egna krematorier, därav Stockholm två. Resultaten äro uppmuntrande men det är tydligt att det ännu är mycket att göra.

Magister Oscar Övden har till 50-årsjubileet utarbetat en historik över eldbegängelsen i Sverige mot bakgrund av detta begravningsskicks urgamla historia också bland andra folk. Till alla som äro intresserade av denna ur många synpunkter, icke minst psykologiska och sociala, intressanta historia, lämnar magister Övdens redogörelse förträffliga upplysningar. Man möter föregångsmännen en gång så ihärdigt smutskastade namn, från doktor Soldin och fram till Svenska eldbegängelseföreningens — då Likbränningsföreningens — skapare Per Lindell och redogörelser för många framstående svenska medborgares senare insatser på området. Man får också reda på de viktigaste tekniska framstegen i fråga om krematorierna uppförande och utrustning och de lagliga villkoren för eldbegängelse, vilka numera äro mycket lätta och knappast längre lägga några hinder i vägen för rörelsens spridning.

Det är att hoppas att den ytterligare aktualitet som eldbegängelserörelsen vunnit genom den nu uppnådda femtioårsdagen, måtte uppväcka ständigt nytt intresse för dess viktiga arbete och tillföra Svenska eldbegängelseföreningen många nya medlemmar.

C. H.

TIDEVARVET
REDAKTION:
Telefon N. 48 42. Mottagningstid 10—12.
EXPEDITION:
Telefon 182 43.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m. Postgiro 15 44.
PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:—, kvartal kr. 1:50. Lösnummer 15 öre.
ANNONSPRIS:
1 text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1932
Zetterlund & Thelanders Boktryckeri-A.-B.

Ferieskola, ferievila.

Individuellt avpassad undervisning och psykologisk behandling enl. moderna principer beredes ett begränsat antal gossar i undertecknads hem på Kolmården. Pris inkl. helinackordering 125—175 kr. pr mån. Moderlig omvårdnad. Stärkande skogsluft. Begär referenser.

Fil. lic. EBBE LINDE,
adr. *Kolmården.*
Tel. Kolm. 14.

Läs
den radikala veckotidningen
TIDEVARVET

Prenumerationspris till årets slut kr. 3:—. Prenumerera på posten eller insänd avgiften på postgironummer 1544.

?
Råd och Rön

Kinamagasinet
Pröva våra Handvävda Siden till Klänningar, Underkläder m. m.
SPECIALAFFÄR för Kinesiska varor:
Siden (Shantung, Crêpe, Brocade), Spetsar, Handbroderade Schalar, Dukar, Kuddar, Flygeltäcken, Sidenunderkläder, Konstsaker, Möbler, Antika bronser, Thé, m. m.
Äkta varor! Låga priser!
BIRGER JARLSGATAN 12
STOCKHOLM
Telefon: 724 35.

MENSENDIECK-GYMNASTIK
FÖR DAMER
Motionsgymnastik. Kutrygg, svankrygg, och hållningsfel bortarbetas.
RUT IVRELL
Medlem av Svenska Mensendieckförbundet.
Dipl. av Dr B. M. Mensendieck.
Nybrogatan 11, 6 tr. O. 98 21.

Permanent. 15 kr.
Modernaste appar. o. oljor i samband med mångårig praktik i in- och utlandet. Garant. ett förstkl. resultat. Obs.! 2 timmar. David Bagares gata 3. 1 tr. Tel. 155 06.

En modern och stilfull sortering
i kapp- och dräkttyger samt klädningstyger i siden och ylle
till fördelaktiga priser finner Ni alltid hos
HANSSON & SKOOG
Klädeshandel
Drottninggatan 67

NYTORGETS BLOMSTERHANDEL
SKÅNEGATAN 79
(NYTORGSPALATSET)
Tel. S. 384 05.
SMAKFULLA KRANSAR OCH BUKETTER SAMT ALLA SLAGS DEKORATIONER
BILLIGA PRISER